Ministerie van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
Den Haag

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20061
Nederland

www.minbuza.nl

Onze referentie
BZ2633753

Uw referentie
TZ202611-026

Bijlage(n)
-

Datum 20 november 2026
Betreft Ontwikkelingssamenwerking met Afghanistan

Geachte voorzitter,

Naar aanleiding van het verzoek[1] van uw Kamer d.d. 1 oktober 2026 om een brief over ontwikkelingssamenwerking met Afghanistan, met name op het gebied van humanitaire hulp, opvang in de regio en basisvoorzieningen, informeer ik uw Kamer, mede namens de minister van Buitenlandse Zaken, middels deze brief over de Nederlandse inzet.

Situatie in Afghanistan
Ruim vijf jaar na hun machtsovername hebben de Taliban in Afghanistan hun machtspositie verstevigd. Van binnenlandse oppositie is nauwelijks sprake. De veiligheidssituatie is relatief verbeterd, met name omdat er geen aanslagen door de Taliban zelf plaatsvinden. Gewapende oppositiegroepen plegen wel af en toe aanvallen en het grensconflict met Pakistan laait ondanks een staakt-het-vuren regelmatig op. Een aantal landen in Azië en het Midden-Oosten gaat steeds vaker over tot een vorm van bilaterale en diplomatieke samenwerking met de Taliban. Tot op heden is Rusland het enige land dat de Taliban formeel erkent als legitieme regering van Afghanistan. Met China hebben de Taliban een aantal economische afspraken gemaakt.

De situatie voor de Afghaanse bevolking, met name voor vrouwen en meisjes, is zeer zorgwekkend. De rechten van vrouwen en meisjes worden op grote schaal en systematisch geschonden. Zo hebben de *de facto* autoriteiten in Afghanistan meerdere decreten uitgevaardigd die de rechten van vrouwen en meisjes hebben ingeperkt. Zij hebben geen toegang tot voortgezet onderwijs (behalve in privé- of religieuze scholen) en adequate gezondheidszorg en kunnen slechts beperkt deelnemen aan het openbare leven. Ondanks brede internationale druk ligt het niet in lijn der verwachting dat de Emir zijn zeer strikte islamitische visie ten aanzien van vrouwen en meisjes zal aanpassen.

Ook blijft de humanitaire situatie in Afghanistan schrijnend. Ongeveer 21,9 miljoen mensen, gelijk aan bijna de helft van de Afghaanse bevolking, zijn afhankelijk van

[1] TZ202611-026

humanitaire hulp.[2] Jaren van conflict, economische fragiliteit en een gebrek aan investeringen in basisvoorzieningen hebben de weerbaarheid van grote delen van de bevolking uitgehold. Vrouwen en meisjes behoren tot de groepen die hierdoor bijzonder hard worden getroffen: meer dan 10,7 miljoen van hen hebben humanitaire hulp nodig.[3] De structurele kwetsbaarheid van de Afghaanse bevolking wordt verder vergroot door aanhoudende voedselonzekerheid,[4] aardbevingen en natuurrampen, en toenemende economische druk door de oorlog in Iran en het conflict met Pakistan. Tegelijkertijd zet de grootschalige gedwongen terugkeer van Afghanen uit buurlanden Iran en Pakistan de toch al beperkte voorzieningen in gastgemeenschappen verder onder druk. Sinds september 2023 zijn ruim 6 miljoen vluchtelingen teruggekeerd naar Afghanistan.[5] Deze ontwikkelingen versterken elkaar en verergeren de reeds langdurige crisis in Afghanistan.

Nederlandse inzet
Nederland steunt via de Europese Unie het Verenigde Naties-geleide Doha vredesproces, neemt deel aan internationaal donoroverleg en zet zich in EU- en VN-verband, bijvoorbeeld de Mensenrechtenraad, in voor verbetering van de mensenrechtensituatie. Na de terugtrekking van USAID is de EU de grootste donor van Afghanistan. De EU-delegatie in Kaboel werkt nauw samen met de VN assistentiemissie UNAMA, VN hulporganisaties, de Wereldbank en internationale en lokale ngo's op basisnoden en private sectorontwikkeling.

Het kabinet heeft zich sinds de machtsovername in augustus 2021 gecommitteerd om de Afghaanse bevolking te blijven steunen.[6] Een stabiel Afghanistan is ook in het Nederlands belang vanwege de impact daarvan op onze veiligheid, de stabiliteit in de regio en het verminderen van migratiebewegingen naar Europa. Instabiliteit in Afghanistan zou kunnen leiden tot meer ruimte voor terroristische organisaties als ISKP en Al Qaeda, nieuwe ontheemding van Afghanen en een spillover effect van instabiliteit naar andere landen in de regio als Pakistan en Iran. De Nederlandse steun aan de Afghaanse bevolking gebeurt onder strikte voorwaarden in lijn met de Europese Raadsconclusies van 2023: geen ontwikkelingssamenwerking met of via de Taliban; geen inhoudelijke bemoeienis van de Taliban met betrekking tot beleid, uitvoering en projectmanagement; en gelijke toegang tot hulp dient zeker gesteld te zijn voor vrouwen en meisjes.[7] Hulporganisaties zoals de Dutch Relief Alliance werken onder complexe omstandigheden en overlegstructuren zoals het Afghanistan Platform, waar het ministerie van Buitenlandse Zaken en de hulporganisaties aan deelnemen, zijn daarom belangrijk om de vinger aan de pols te houden.

---

[2] UNOCHA, Afghanistan Humanitarian Needs and Response Plan, December 2025 (https://www.unocha.org/attachments/0a995c74-1bea-401b-be47-bbe697adae9c/AFG_Humanitarian_Needs_and_Response%20Plan_2026.pdf).

[3] UNOCHA, Afghanistan Humanitarian Needs and Response Plan, December 2025. (https://reliefweb.int/report/afghanistan/afghanistan-humanitarian-needs-and-response-plan-2026-december-2025-endarips)

[4] WFP, Food insecurity and child malnutrition worsen in Afghanistan despite strong agricultural season, Oktober 2926 (https://www.wfp.org/news/food-insecurity-and-child-malnutrition-worsen-afghanistan-despite-strong-agricultural-season).

[5] IOM, Returnee Resilience Overview Afghanistan, Juni 2026 (https://dtm.iom.int/dtm_download_track/100026?file=1&type=node&id=65481).

[6] Kamerstuk 27 925, nr. 860, Kamerstuk 27 925, nr. 867, Kamerstuk 34 952, nr. 177 en Kamerstuk 36 180, nr. 103.

[7] Kamerstuk 34 952, nr. 177.

Niet-erkenning Taliban
Nederland erkent de Taliban niet als legitieme vertegenwoordiging van de Afghaanse bevolking. De Taliban dienen eerst de mensenrechtensituatie, met name voor vrouwen en meisjes, te verbeteren en stappen te zetten naar een inclusief politiek proces voordat er sprake kan zijn van erkenning. Nederland onderhoudt minimale operationele contacten met de *de facto* autoriteiten wanneer dit in het belang van Nederland of de Afghaanse bevolking is, in lijn met de Europese Raadsconclusies van 2023 en de motie Kröger[8]. Dit contact is nodig om bijvoorbeeld humanitaire toegang te kunnen bevorderen of voor consulaire aangelegenheden en verloopt hoofdzakelijk via de post in Doha tijdens monitoringsbezoeken aan Afghanistan. In deze contacten roept Nederland de Taliban steevast op om de situatie voor vrouwen en meisjes te verbeteren en hun rechten te respecteren en te garanderen.

Mensenrechtensteun
Nederland steunt vanuit het Mensenrechtenfonds lokale organisaties in Afghanistan die zich inzetten voor de rechten van vrouwen en meisjes. Hiermee levert Nederland een bijdrage aan het versterken van het maatschappelijk middenveld in Afghanistan, een voorwaarde voor duurzame verandering op de lange termijn. Zo ondersteunt Nederland een project waarbij tientallen jonge vrouwen online mentorship krijgen, zodat zij zich kunnen voorbereiden op opleidingen in het buitenland en hun kansen op verdere studie en professionele ontwikkeling vergroten. Daarnaast worden verschillende mediaorganisaties gesteund, waar dankzij de Nederlandse bijdrage vrouwen en meisjes journalistieke stages kunnen volgen, radioprogramma's dóór en vóór vrouwen worden gemaakt, en een netwerk van vrouwelijke journalisten wordt onderhouden.

Ook heeft Nederland, samen met Australië, Canada en Duitsland, Afghanistan aansprakelijk gesteld voor grove en systematische schendingen van het VN-Vrouwenverdrag. Afghaanse vrouwen en meisjes moeten hun rechten onder het VN-Vrouwenverdrag kunnen uitoefenen. In het bijzonder moet het recht op onderwijs, gezondheidszorg en deelname aan het openbare leven voor Afghaanse vrouwen en meisjes worden gerespecteerd en gewaarborgd.

Humanitaire hulp
Nederland blijft zich inzetten voor humanitaire hulpverlening in lijn met het Nederlandse humanitaire beleid, zoals toegelicht in de Kamerbrief over de financiële invulling van humanitaire hulp in 2026.[9] Humanitaire hulp wordt verleend op basis van de hoogste noden, het Nederlands belang speelt hier geen rol.

Humanitaire partnerorganisaties opereren onder complexe omstandigheden, waarin restrictieve maatregelen opgelegd door de *de facto* autoriteiten de humanitaire toegang belemmeren en de uitvoering van hun werk bemoeilijken. De beperkingen voor lokaal vrouwelijk humanitair personeel om zich vrij te kunnen bewegen vormen bijvoorbeeld een grote belemmering. Vrouwelijke hulpverleners zijn essentieel om vrouwen en meisjes te bereiken, hun behoeften in kaart te brengen en cultureel passende hulp te bieden met de "door vrouwen, voor vrouwen" aanpak.[10] Ondanks deze uitdagingen

[8] Kamerstuk 37 020-XVII, nr. 26.

[9] Kamerstuk 36 180, nr. 189.

[10] Reliefweb, Humanitarian Update Afghanistan, September 2026 (https://reliefweb.int/attachments/efe1a518-7ccf-4161-94e4-8759f63e187f/September%20Humanitarian%20Update%202026.pdf).

weten hulporganisaties de Afghaanse bevolking te bereiken door bijvoorbeeld op lokaal niveau te onderhandelen over toegang. Samenwerking met lokale hulporganisaties is daarom essentieel.

De Nederlandse ongeoormerkte, meerjarige en flexibele financiering stelt humanitaire partnerorganisaties in staat om snel, efficiënt en volgens de grootste noden hulp te verlenen, waaronder in Afghanistan. Deze bijdragen verlopen via de VN, de Dutch Relief Alliance (DRA) en de Rode Kruis- en Rode Halve Maanbeweging. Nederland ondersteunt bijvoorbeeld UNHCR, UNICEF en World Food Programme (WFP) en is een van de grootste donoren van het *Central Emergency Response Fund* (CERF) van de VN. Deze middelen komen onder andere ten goede aan de humanitaire respons in Afghanistan, waaronder voedselhulp voor Afghanen.[11] Naast deze overkoepelende bijdragen draagt Nederland specifiek bij aan humanitaire hulp in Afghanistan. In 2026 ontvangt het *Afghanistan Humanitarian Fund*, het humanitaire landenfonds van de VN, EUR 16 miljoen. Nederland is daarmee de grootste donor van dit fonds. De DRA ontvangt dit jaar EUR 6,8 miljoen. Deze bijdrage aan de DRA is voor een meerjarig hulpprogramma in Afghanistan (2024-2026) met een totaalbudget van EUR 21,8 miljoen.

Daarnaast draagt Nederland als lidstaat bij aan de humanitaire inzet van de Europese Unie. In 2026 bedraagt het budget voor humanitaire hulpverlening in Afghanistan EUR 162 miljoen. De Europese Commissie organiseert regelmatig een humanitaire luchtbrug om essentiële hulpgoederen naar Afghanistan te vervoeren. Een luchtbrug biedt uitkomst wanneer logistieke belemmeringen de aanvoer van hulpgoederen bemoeilijken. Zo ook toen eerder dit jaar goederen als gevolg van de onrust in Iran en het conflict met Pakistan aan de grens vast kwamen te staan.

Naast deze financiële inzet, spant Nederland zich in voor meer ongeoormerkte en flexibele humanitaire middelen voor hulporganisaties, die zij kunnen inzetten op plekken waar de noden het hoogst zijn, waaronder op het gebied van voedselhulp in Afghanistan, conform motie van het lid van Baarle.[12] Dit doet Nederland zowel in bilaterale gesprekken met andere donoren, als in EU- en VN-verband.

Opvang in de Regio
Als onderdeel van de Opvang in de Regio programmering ondersteunt Nederland in de regio Afghanistan programma's via UNHCR en IOM (International Organization for Migration) die de duurzame en waardige terugkeer bevorderen. De exacte bijdragen zijn in de tabel hieronder opgenomen.

Uitgaven Opvang in de Regio in Afghanistan[13]			
2024	2025	2026	2027
EUR 4,8 mln	EUR 8 mln	EUR 10 mln	EUR 10 mln

De programmering in Afghanistan richt zich op het ondersteunen van Afghanen die vaak gedwongen terugkeren naar Afghanistan vanuit Pakistan en Iran. Zo wordt steun verleend bij het verkrijgen van identiteitspapieren omdat deze nodig zijn om toegang te krijgen tot onderwijs, gezondheidszorg, eigendomsrechten, en het bevorderen van bewegingsvrijheid en werkgelegenheid. Daarnaast zet Nederland in op geestelijke gezondheidszorg, psychosociale ondersteuning en beschermingsdiensten voor vrouwen

[11] Kamerstuk 36 180, nr. 211.

[12] Kamerstuk: 36 180, nr. 211

[13] Ook draagt Nederland via de Europese Commissie nog bij aan OidR Afghanistan

en kinderen om gendergerelateerd geweld, kinderarbeid, kindhuwelijken en psychosociale nood tegen te gaan.

Nederland verstrekt noodhulp in de vorm van contant geld bij aankomst in Afghanistan voor het dekken van basisbehoeften om te voorkomen dat men toevlucht zoekt tot uitbuitend werk, schulden of risicovolle circulaire migratie. Cash steun voor re-integratie helpt huishoudens de cruciale kosten in de eerste maanden te dekken gericht op het voorkomen van secundaire ontheemding.

Nederland zet verder in op klimaatbestendige permanente huisvesting, om zowel tekorten aan opvanglocaties als spanningen met gastgemeenschappen te verminderen, en tegelijkertijd te beschermen tegen klimaatgerelateerde schokken. Om terugkeerders realistische economische vooruitzichten te bieden wordt ingezet op ondersteuning van micro-, kleine en middelgrote ondernemingen, ontwikkeling van waardeketens in samenwerking met de International Labour Organization (ILO) en de Food and Agriculture Organization (FAO), alsmede beroepsonderwijs en werkgelegenheidsprogramma's.

Met deze inzet wil Nederland de destabiliserende effecten van grootschalige terugkeer vanuit Pakistan en Iran verminderen. Deze inzet is lijn met Nederlandse Opvang in de Regio-beleid gericht op het opvangen in hun eigen regio van mensen die om diverse redenen ontheemd zijn geraakt. In lijn met de motie Markuszower c.s[14] kan die opvang zich in beginsel ook richten op nieuwe ontheemding vanuit Iran, zou die op enig moment daadwerkelijk ontstaan.

Basisnoden
Humanitaire hulp voor de Afghaanse bevolking en ondersteuning voor ontheemden in Afghanistan blijven gezien de hoge noden noodzakelijk, maar deze vormen van inzet alleen lossen de diepgewortelde, structurele problemen in het land niet op. Investeringen op langere termijn zijn nodig om humanitaire noden terug te dringen en de mogelijkheden van de Afghaanse bevolking te versterken om in haar eigen behoeften te voorzien, met als doel de afhankelijkheid van humanitaire hulp te verminderen.

Reguliere ontwikkelingssamenwerking is met de Taliban niet mogelijk conform de Raadsconclusies van 2023 en Nederland strikte voorwaarden hanteert voor steun aan Afghanistan zodat deze ten behoeve komt van de Afghaanse bevolking en niet het Taliban regime. Binnen deze context werkt het kabinet samen met andere Europese lidstaten en gelijkgestemden aan duurzame oplossingen.

Sinds 2021 ondersteunt het kabinet de leniging van basisnoden in multilateraal verband, o.a. via de EU, het Afghanistan Resilience Trust Fund (ARTF) van de Wereldbank en de Asian Development Bank). Deze initiatieven hebben als doel bij te dragen aan de zelfredzaamheid van de Afghaanse bevolking. Deze steun wordt sinds 2025 door bezuinigingen afgebouwd. Daarnaast steunde Nederland bilateraal basisnodenprojecten van verschillende internationale ngo’s. Ook deze steun wordt sinds 2025 afgebouwd vanwege bezuinigingen.

Door internationale organisaties zoals de Wereldbank en de Asian Development Bank wordt naast steun voor basisnoden gewerkt aan het stimuleren van de private sector.

[14] Motie 23 432, nr. 655 - Markuszower c.s. over ervoor zorgen dat vluchtelingen in hun eigen regio worden opgevangen

Ook engageren deze organisaties waar nodig met de *de facto* autoriteiten op lokaal niveau over technische onderwerpen en leveren technische assistentie die ten goede komt aan de Afghaanse bevolking. Hiermee wordt er gewerkt aan duurzame oplossingen, zonder de Taliban te legitimeren.

Tot slot
De situatie in Afghanistan is en blijft zorgelijk. Internationale steun blijft van essentieel belang voor de Afghaanse bevolking en de stabiliteit in het land, wat ook in het Nederlands belang is. Ondanks de beperkte invloed die Nederland heeft, zal dit kabinet zich in de toekomst, met name in EU- en VN-verband, blijven inzetten voor de Afghaanse bevolking, in het bijzonder voor de rechten van vrouwen en meisjes.

De minister van Buitenlandse Handel
en Ontwikkelingssamenwerking,

S.W. Sjoerdsma